

УДК 323.39:005.731

О. П. Полисаєв,

доктор філософських наук, професор, старший науковий співробітник
(ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди")

polysaev@ukr.net

ORCID: 0000-0003-3832-8418

УКРАЇНЬСКА СУЧАСНА КВАЗІЕЛІТА: ПЕРСПЕКТИВИ ОНОВЛЕННЯ ЧИ ДЕГРАДАЦІЇ

У статті розглянуто перспективи становлення української національної еліти. Встановлено, що правляча верства нашої країни на даний час є квазіелітою, тобто вона неспроможна виконувати консолідуючу функцію в суспільстві в силу власних егалітаристських установок та нездатності вироблення та реалізації стратегічних підходів в управлінні державою. Постколоніальний статус України обумовив також меншовартісний дискурс у стосунках із сусідніми країнами, прагнення рухатись у фарватері іноземних спільнот. Водночас масові протестні акції в Україні є результатом активного формування української політичної нації, яка по рівню самосвідомості випереджує управлінську верству. Саме тому реформаторські зрушення зазнають системного опору вітчизняної бюрократії та частини бізнесових структур, що неминуче призводить до поглиблення суспільно-політичної кризи в Україні. Подолання її є можливим виключно на шляху консолідації пасіонарної частки верхніх соціальних прошарків із найбільш активними представниками громадянського суспільства України. Саме це забезпечить пришвидшене формування української національної еліти, здатної очолити радикальне оновлення нашої держави.

Ключові слова: правляча верства, еліта, егалітаризм, управлінська структура, інтелектуальна меншовартість, патерналізм, постколоніалізм, монополізм, бюрократія, симулякр, квазіеліта.

Постановка проблеми. Розпад радянської соціально-економічної системи обумовив виникнення та самостійне існування кількох десятків держав, які в процесі прискореного становлення багатополярного світу, повинні були обрати параметри свого подальшого розвитку. Ряд країн зазнали серйозних потрясінь в ході зміни соціально-економічного укладу, для значної кількості з них, стояло завдання одночасного перегляду векторів геополітичного спрямування, в окремих спільнотах різко зросли міжконфесійні, національні, регіональні, професійні, етнокультурні суперечності, які нерідко виливались у збройні протистояння. Зрозуміло, що способи розв'язання зазначеного комплексу проблем здійснювались під визначальним впливом традиційних регіонально-культурних чинників кожного окремо взятого регіону, навіть за умови спільного перебування в межах однієї держави. Саме тому цілком виправданим є поділ всього пострадянського простору на кілька анклавів, серед яких найбільш значимим для України є східноєвропейський. Головна причина цього полягає у географічному положенні нашої країни та культурній близькості до європейських народів. Разом з тим, необхідно розуміти, що прискорений рух посткомуністичних країн Європи до стандартів західного суспільства є своєрідним дороговказом для десятків інших спільнот, які матимуть змогу ефективно використати як позитивний досвід реформ, так і врахувати проблемні питання, що виникали в ході соціально-економічних перетворень у зазначених країнах.

Не менш важливим фактором виступає статус України як складової сучасного європейського простору, який у перспективі все більше набуватиме характер відкритого суспільства, і ніхто не зацікавлений мати в його межах своєрідну "чорну діру" із однієї або кількох автохтонних держав із десятками мільйонів жителів. І це, незважаючи навіть на зростаючу агресивність російського імперіалізму, який всіма доступними для нього засобами намагається втримати в своїй політичній орбіті сусідні держави, із Україною включно. Зрозуміло, що українські терени в сучасних умовах зазнають сторонніх впливів ряду потужних світових гравців, однак слід визнати, що наша країна надто повільно рухається в напрямку реформаційних перетворень аж до загроз втрати незалежності. На наш погляд, однією з вагомих причин такого перебігу подій є незадовільне форматування провідної суспільної верстви, яка впродовж десятиліть так і не змогла піднятися до рівня дійсно відповідальної національної еліти, здатної сформулювати прийнятну для широкого загалу ідеологічну доктрину, на основі якої могла б відбутись консолідація української нації. На нинішній час можна упевнено стверджувати, що найбільш впливова суспільна група, яка сконцентрувала в своїх руках економічні важелі впливу на соціум, навіть не доросла до того рівня відповідальності за суспільство, адекватного її можливостям. Врешті ж класичне визначення національної еліти, згідно якого "еліта починається там і тоді, коли меншість починає опікуватись більшістю", зроблене іспанським мислителем Х. Ортега-і-Гассетом [4], взагалі не сприймається як постулат деякими правлячими верствами на пострадянському просторі, із Україною включно.

Завданням даної статті є теоретичний аналіз процесу виокремлення із верхніх суспільних верств відносно невеликих прошарків найбільш активної та інтелектуальної частки українського суспільства, в межах якої так звана бізнес-еліта є лише складовою. Необхідною умовою такого аналізу є дослідження перспектив становлення української політичної нації та подолання претензій господарської квазіеліти на особливу роль в суспільстві.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Проблема становлення, функціонування, а згодом занепаду правлячої суспільної верстви на протязі багатьох століть розглядалась в якості однієї з найбільш значимих філософських спрямувань. Мислителі Давнього Китаю Конфуцій і Мо-Цзи зазначали, що повноваження правлячої верстви невіддільні від її обов'язків керувати на основі ритуалу і законів, в противному разі неминучим є занепад суспільства. Античні філософи (Платон, Аристотель) акцентували увагу на субстанційних характеристиках різних суспільних угруповань, зазначаючи, що на участь у суспільних перетвореннях можуть претендувати виключно громадяни, у яких права корелюються із обов'язками. Однак найефективніша соціальна модель, вказував Стагіріт, таїть в собі загрозу перетворитись на свою протилежність, а програють від цього всі суспільні прошарки, при цьому давньогрецькі мислителі були чітко орієнтовані на соціальну нерівність як об'єктивний фактор існування суспільства.

Ідею природної рівності всіх людей було запропоновано в період Нового часу Дж. Локком, Т. Гобсом, Ж. Ж. Руссо, Т. Кампанеллою, яка була розширена концепцією особистісної рівності І. Канта та ідеями рівних соціальних можливостей А. Сміта, Т. Джеферсона, І. Бентама, Г. Спенсера. Вказані дослідження знайшли свою інтерпретацію у теорії К. Маркса, згідно якої станова соціальна система з неминучістю завершиться переходом до безкласового суспільства, де елітарність остаточно втратить своє позитивне значення. Протилежні ідеї щодо ролі еліт було висунуто Р. Міхельсом, Г. Москою, М. Вебером, К. Ясперсом та В. Парето, який обґрунтовував теорію циркуляції панівних верств та вперше поставив проблему зміни пріоритетів еліт в процесі суспільних трансформацій. Змістовні дослідження взаємодії панівних верств російського суспільства із широким загалом, зроблені М. Бахтінім, М. Бердяєвим, Л. Гумільовим, С. Кара-Мурзою, Г. Плехановим, П. Сорокіним, П. Чаадаєвим та іншими авторами, дали можливість дослідити історичну приреченість авторитарних суспільств, за означенням нездатних бути лідерами цивілізаційного поступу.

Українські автори – В. Андрущенко, Є. Головаха, Д. Донцов, Н. Ковтун, М. Козловець, В. Кремень, С. Кримський, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький, М. Михальченко, А. Пахарев, М. Попович, С. Рик, М. Хилько зробили змістовний аналіз форматування провідних спільнот українського суспільства, перспектив становлення національної еліти України в сучасних умовах та системних затруднень, які виникають на цьому шляху.

Формулювання мети статті. Власне завданням даної статті є теоретичний аналіз процесу виокремлення із верхніх суспільних верств відносно невеликих прошарків найбільш активної та інтелектуальної частки українського суспільства, в межах якої так звана бізнес-еліта є лише складовою. Необхідною умовою такого аналізу є дослідження претензій квазіеліти на провідну роль на основі її матеріальних статків.

Виклад основного матеріалу. Розвал СРСР поставив перед українською правлячою верствою цілий ряд питань надзвичайної складності, які власне із певним рівнем компетентності (далеко не завжди достатнім), вдавалось вирішувати керівництву новоствореної держави. Предметом гордості тодішніх очільників України виступало те, що надзвичайно складні процеси державотворення їм вдавалось вирішувати безкровно, шляхом компромісів та кулуарних домовленостей з своїми опонентами як всередині країни, так і за її межами. Дійсно, схильність до пошуку компромісу, прагнення віднаходити дотичні у конфліктній ситуації із будь-яким опонентом, нерідко тлумачиться мало не в якості прояву національного характеру українців, і, напевно, це дійсно слід розглядати в якості європейської цивілізаційної традиції. Однак зауважимо, що цілий ряд компромісних рішень українських посадовців або загаяв проблему всередину, не вирішуючи її по суті, або ж запропоновані шляхи розв'язання проблеми досить швидко обумовлювали нові сплески напруження та пошуки більш радикальних підходів, які потребували значно більших зусиль та ресурсів для їх реалізації. Політика компромісів такого роду таїть в собі загрозу безвідповідального маніпулювання інтересами народу як на державному рівні, так і на рівні окремих сегментів суспільного життя України.

На жаль, необхідно констатувати, що подібні маніпуляції набули системного характеру у публічній діяльності української правлячої верстви і на даний час можуть бути кваліфіковані в якості її сутнісної характеристики. Більше того, ілюзія ефективності маніпулятивних технологій у сфері прийняття компромісних рішень як засобу збереження електоральних симпатій, створює можливості для появи у суспільстві угруповань, орієнтованих на повну деструктивність дій у сфері соціальних стосунків. Адже вказане провокує появу політизованих спільнот, які ідеологічну складову власної публічної діяльності замінюють або міфологізованими конструктами (ленінізм, гітлеризм, маоїзм), або ж намагаються робити ставку на приєднання до ідеологічних систем іноземних держав ("християнський мир", "мусульманська

умма", "Велика Румунія"). Адже Росія "зумисне не сприймала себе як чисто національне знаряддя в західноєвропейській традиції, а визначала себе як вершителька особливої наднаціональної місії "російської ідеї", по різному осмислюваної в релігійних, геополітичних чи ідеологічних термінах. Тепер раптово ця місія перервалася, оскільки держава територіально скоротилася до здебільш етнічного виміру" [2]. Однак останнє набуває обрисів реальних соціальних стосунків лише за умови наявності соціальних груп або прошарків, які зберігають в межах держави стійкі етнокультурні стосунки із сусідніми країнами, основані на системній взаємодії. Окремо необхідно виділити, на наш погляд, постколоніальні країни, в межах яких протягом досить довгого часу функціонують спільноти, тісно пов'язані із метрополією, а їх соціальний статус в межах нової держави зазнав суттєвого погіршення та не відповідає запитам не лише матеріального характеру, але і духовного життя. Носіями такого роду установок є, як правило, представники колишньої правлячої спільноти, яка в силу свого попереднього впливу, освіти, зв'язків із метрополією, за нових умов долання колоніального минулого, прагне відновити попередній статус-кво.

Достатньо важливу роль тут відіграє невміння та небажання новоутвореної правлячої верстви вповні брати на себе відповідальність за стан справ у країні, адже на протязі досить довгого часу метрополія дбала виключно про формат чиновників-виконавців на колоніальних теренах. Більше того, ефективні та діяльні представники колоніальних територій систематично вилучались до центральних структур управління імперією. Адже будь яка імперська система з неминучістю конструюється по принципу жорсткої ієрархії, де центр тлумачиться в якості унікальної світової величі, еталонного конструкту для провінції, яка має спрямовувати максимальні зусилля на підтримку такого концептуального підходу. В результаті – відбувається процес форматування меншовартості, як важливої складової духовного світу жителів залежних територій, яке базується на міфологічному патерналістському архетипі. Зазначимо також, що такому типу масової свідомості значно простіше змінити об'єкт поклоніння, аніж взагалі позбутись вказаного духовного феномену. Подолати як патерналістські духовні установки зокрема, так і меншовартісний наратив в цілому, неможливо шляхом застосування заходів виключно виховного характеру чи, скажімо, певної ідеологічної кампанії. Духовний феномен меншовартості може бути усунутий виключно в ході соціально-перетворюючої діяльності мас, залучення широкого загалу до державного управління. Зрозуміло, що паралельно з цим має проводитись також і аргументоване роз'яснення державницького підходу до зазначеного кола проблем.

Однак зростання національної свідомості корельоване із здобуттям незалежності, створює також реальні умови для функціонування імітаційних підходів долання меншовартості, так званих симулякрів. Як правило, такого роду акції здійснюються поза межами теоретичного дискурсу, на рівні буденної свідомості широкого загалу. Скажімо, реальна необхідність створення власної історичної концепції, позбавленої імперських нашарувань, спокушає деяких публіцистів калькувати історичну модель метрополії та відтворити її на власних теренах. Парадоксальність ситуації полягає в тому, що в зазначену модель вже закладені схеми, неприйнятні для постколоніального суспільства, адже вони вибудовані на міфологемах патерналізму та імперської свідомості. Саме таким чином широкому загалу пропонуються нічим не обґрунтовані сказання про унікальність власного етносу, який у минулому був прабатьком цивілізаційного поступу – наче б то винайшов писемність, ремесла, землеробство, обробку металів тощо. Однак "злії вороженьки" підступом зуміли підкорити цей довірливий народ, який лише зараз відновлює історичну справедливість і повертає собі втрачену велич.

Такого роду писання у варіаціях можна віднайти у багатьох народів, але особливого поширення вони набули на пострадянських теренах. Основна причина цього полягає у міфологізації соціального простору, коли тоталітарна пропагандистська машина в основу ідеологічного впливу на маси, заложила концепцію егалітаризму, препарувавши та максимально спростивши комуністичний міф. Зрозуміло, що найбільш послідовними противниками такого роду конструктів стали представники регіональних еліт, тобто носії національної самосвідомості – духовенство, викладачі, творча інтелігенція, службовці тощо. Саме вони були класифіковані як носії "буржуазного націоналізму" та переважно репресивними методами витіснені із власного етнокультурного середовища. Вказані процеси стали однією з головних причин інтелектуальної деградації так званого радянського суспільства із російським народом включно. Саме це обумовило вкрай низький освітній і як наслідок – професійний рівень нової комуністичної еліти, яка перетворилась на одну із її сутнісних ознак. Партійна номенклатура хоча б з часом не зуміла подолати утопічний егалітаризм, пройти процес трансформації та стати формотворчою суспільною верствою, здатною очолити суспільний поступ та набути сутнісних характеристик національної еліти. Такий шлях обрала правляча верхівка Китаю та деяких інших країн, що забезпечило вихід цим державам із глухого кута комуністичного тоталітаризму.

Егалітарна свідомість на пострадянському просторі набула характеру визначального духовного чинника в процесі становлення значної частини незалежних держав із Україною включно. Однією з її найбільш значимих складових виступає тлумачення успішної людини як власника певного набору предметів утилітарного вжитку, особливо якщо до них обмежений доступ інших претендентів. Для

егалітарної свідомості, включеної в процеси накопичення власності, цінність предметів споживання виступає у можливості володіння ними, причому їх ефективне використання по прямому призначенню постає як несуттєвий чинник. А культурні цінності за такого підходу розглядаються як утилітарне володіння та розглядаються як момент вигідного грошового еквіваленту, який не піддається інфляції. Духовні цінності включно із найвищими аксіологічними орієнтирами, такий тип свідомості не сприймає за означенням, розглядаючи їх в якості наївного намагання приховати певний корисливий інтерес. Егалітаризм однак став одним із найбільш дієвих чинників, так званої, дикої приватизації дев'яностих років минулого століття, коли психологія примітивного накопичення почала набувати ознак сутнісної характеристики значної частини українського бізнесового середовища. Слід також зазначити, що ряд впливових суспільних прошарків і груп, які активно включились у процеси привласнення державного майна (номенклатура КППС, господарська та військова верхівка, злочинні угруповання, спортивні і профспілкові функціонери тощо) досить швидко набули егалітаристських обрисів, корельованих із меншовартісними установками постколоніального характеру.

Водночас перед державою Україна постала необхідність вирішення цілого ряду стратегічних питань, які, власне, за означенням не могли виникнути перед верхівкою УРСР. Адже пострадянська управлінська верства була орієнтована на розв'язання хіба що проблем тактичного характеру в рамках вже існуючої стратегічної парадигми, виробленої у Кремлі. Більше того, відсутність належного досвіду у міждержавних стосунках, недостатнє розуміння ролі окремих владних інституцій української держави, і врешті, надмірне пошанування московської метрополії, висували нагальну потребу у системному якісному оновленні управлінської верстви, здатної адекватно реагувати на виклики часу. Ефективність такого підходу набуває особливої ваги за умови залучення до прийняття управлінських рішень авторитетних і кваліфікованих спеціалістів, готових запропонувати суспільству науково обґрунтовану та зрозумілу модель розвитку, основу на довірі суспільства та соціальних компромісах.

Однак егалітарна свідомість по суті своїй несумісна із теоретичним мисленням, їй властиві спрощені моделі відтворення дійсності незалежно від того, в якому сегменті суспільного життя вона реалізується. Скажімо, в сфері економічних відносин найбільшого поширення набули короточасні операції, які негайно дають швидкий дохід вітчизняним підприємцям. Довгострокові ж фінансування, орієнтовані на прогнози кон'юнктури ринку та оновлення підприємств, мають вкрай обмежений характер, і тому цілі галузі української промисловості системно втрачають ринки збуту своєї продукції. Однак замість модернізації підприємств, їх власники, відповідно до егалітаристських установок, добиваються найпростішого вирішення проблеми – державних пільг практично у всіх сферах своєї діяльності. Питання ж щодо тимчасовості такого виграшу навіть не обговорюється. Водночас такого роду підходи звужують весь комплекс державного управління виключно до підтримки крупного приватного підприємництва, безвідносно до потреб та інтересів суспільства та нерідко за його рахунок. Слід зазначити, що монополізм в сфері економічних відносин з неминучістю призводить до застою, а згодом – до занепаду господарської системи країни, особливо за наявності потужного сегмента видобувної промисловості, як це має місце в Україні. Поряд з цим, монополістичний капіталізм як власне і феодалний соціалізм у всіх своїх різновидах та крайніх формах (сталінізм, гітлеризм, маоїзм) прекрасно уживається із егалітаризмом. Вони доповнюють один одного та успішно взаємодіють, як це мало місце у гітлерівській Німеччині, чи, скажімо, у СРСР. Людська особистість у межах вказаних соціальних систем має бути в абсолютному підпорядкуванні встановленим правилам, навіть найменший відступ від них може бути розцінений як спроба замаху на суспільний устрій та нещадно каратись. Монополізм прагне егалітаризувати широкий загал, егалітарна свідомість тяжіє до монополізму.

За таких умов державне управління поступово втрачає свою основну функцію – вироблення стратегії розвитку країни, оснований на суспільному договорі; функціоналом державної бюрократії стає захист монополістичних інтересів у всіх сферах суспільного життя. Провідною суспільною потугою за таких умов стає чиновництво, яке, однак, по своїх сутнісних характеристиках просто не здатне піднятися до рівня стратегічного відстоювання державних інтересів, залишаючись виконавцем та розпорядником чужої волі. За умов же суспільного здвигу, бюрократія вимушено починає служити пасіонарній суспільній верстві, що здобула перемогу, утворюючи своєрідний симбіоз управлінських прошарків, який має достатньо великі шанси трансформуватись у національну еліту. В протилежному разі, цілком виправданою є точка зору В. Парето щодо відсутності у такого конгломерату історичних перспектив, як нездатного об'єднувати навколо себе навіть найближчих союзників [6].

Висновки. Підводячи підсумки сказаному вище, необхідно зазначити, що на даний час Україна перебуває на переломному етапі свого становлення. Маючи унікальний потенціал для потужного розвитку, наша держава завжди буде знаходитись в центрі уваги ближчих і дальших сусідів, які постійно прагнутимуть наші досягнення і наші прорахунки використати у своїх власних інтересах. Вважати ж, що певні політичні колізії в іншому регіоні планети знизять увагу до України, є неприпустимою легковажністю, несумісною із державотворенням.

Однією із найбільш вразливих позицій становлення державності на даний час є відсутність згуртованого організаційно та ідеологічно прошарку, який в процесі самоствердження міг би трансформуватись у правлячу верству українського суспільства. На даний час державою скеровують так звані управлінські прошарки, квазіеліта яка нездатна стати основою формування правлячої верстви в силу наступних причин:

1. Верхні ешелони українського соціуму повністю просякнуті компрадорськими, постколоніальними установками власної меншовартості, до цього часу не навчились самостійно приймати стратегічні рішення щодо розвитку України. Вони до цього часу прагнуть рухатись у фарватері іноземних країн та імітують реформаторську діяльність у вигляді симулякрів.

2. Значна частина українського суспільства із управлінськими прошарками включно, перебуває під визначальним впливом егалітаристської свідомості, яка за означенням нездатна піднятися до рівня теоретичного мислення. Питання державної ваги розглядаються на рівні буденної свідомості, а отже, важливі рішення приймаються без належного прорахування їх наслідків, безсистемно та спорадично.

3. Станом на нинішній час, визначальною складовою верхніх прошарків українського суспільства є так звана господарська квазіеліта, яка у короткі строки зуміла радикально покращити свій попередній соціальний статус та забезпечити собі панівні позиції у найбільш важливих сферах суспільного життя. Однак вона виявилась неспроможною подолати власну обмеженість та стала фактором гальмування подальшого поступу держави. Формування нової якості української національної еліти є можливим лише за умови радикального перегляду соціального статусу всіх провідних суспільних прошарків України та створення умов функціонування соціальних ліфтів. Лише це може стати фактором консолідації провідної суспільної верстви – національної еліти та уникнути подальшої концентрації впливів та повноважень в руках бізнесових кіл, що є згубним для країни.

4. Масові акції протесту, якими українська політична нація започаткувала ХХІ століття, продемонстрували надзвичайно високий рівень самоорганізації, політичної зрілості, відповідальності та готовності до самопожертви українських патріотів. У найкоротші строки нація пройшла курс прощання з тоталітарним минулим та продемонструвала готовність змінюватись самим і змінювати державу. Однак постколоніальні меншовартісні установки певної частини суспільства, і перш за все управлінської спільноти у союзі із компрадорською буржуазією, системно тягнуть Україну назад. Переважна кількість позитивних зрушень у суспільстві здійснюється під безпосереднім тиском широкого загалу. За таких умов неминучим є розкол правлячої верстви, прогресивна частина якої вже найближчим часом має очолити назрілі соціальні трансформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бердяев Н. А. Философия свободы. Смысл творчества [Вступ. ст. Л. В. Полякова] / Н. А. Бердяев – Москва : Изд-во Правда, 1998. – 607 с.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця / З. Бжезінський. – Львів – Івано-Франківськ : Вид-во Лілея-НВ, 2000. – 236 с.
3. Донцов Д. Дух нашої давнини / Д. Донцов. – Дрогобич : Вид-во "Відродження", 1991 – 342 с.
4. Липинський В. Листи до братів хліборобів / В. Липинський. – Київ : Вид-во. "Філадельфія", 1995, – 470 с.
5. Ортега-і-Гассет Х. Бунт мас / Хосе Ортега-і-Гассет // Вибрані твори. – Київ : Вид-во Основи, 1994. – 420 с.
6. Парето В. Трансформація демократії / В. Парето. – Москва : Изд-во "Територія будущего", 2011. – 208 с.
7. Сорокин П. Социальная стратификация и мобильность / П. Сорокин // Человек, цивилизация, общество. Сборник. – Москва : Изд-во Политиздат, 1992, – 218 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

8. Berdiaev N. A. Filosofiiia svobody. Smysl tvorchestva [Philosophy of Freedom. Meaning of Creativity] [Vstup. st. L. V. Poliakova] / N. A. Berdiaev – Moskva : Izd-vo Pravda, 1998. – 607 s.
9. Bzhezynskiy Z. Velyka shakhivnytsia [The Grand Chessboard] / Z. Bzhezynskiy. – Lviv – Ivano-Frankivs'k : Vyd-vo Lileia-NV, 2000. – 236 s.
10. Dontsov D. Dukh nashoi davnyny [The Spirit of Ancient Times] / D. Dontsov. – Drohobych : Vyd-vo "Vidrodzhennia", 1991. – 342 s.
11. Lypynskiy V. Lysty do brativ khliborobiv [Letters to Brothers Grain-Groovers] / V. Lypynskiy. – Kyiv : Vyd-vo. "Filadelfiia", 1995. – 470 s.
12. Ortega-i-Gasset Kh. Bunt mas [The Revolt of the Masses] / Khose Ortega-i-Gasset // Selected works. – Kyiv : Vyd-vo Osnovy, 1994. – 420 s.
13. Pareto V. Transformatsiia demokratii [Democracy Transformation] / V. Pareto. – Moskva : Izd-vo "Teritoriia budushego", 2011. – 208 s.
14. Sorokin P. Sotsial'naia stratifikatsiia i mobil'nost [Social Stratification and Mobility] / P. Sorokin // Chelovek, tsivilizatsiia, obschestvo. Sbornik [Man, Civilization, Society. Collected Volume]. – Moskva : Izd-vo Politizdat, 1992. – 218 s.

Полисаев А. П. Украинская современная квазиэлита: перспективы обновления или деградации.

В статье рассмотрены перспективы становления украинской национальной элиты. Установлено, что правящий слой нашей страны на данное время является квазиэлитой, ибо неспособен выполнять консолидирующую функцию в обществе в силу собственных эгалитаристских установок и неумения выработать и реализовать стратегические подходы управления государством. Постколониальный статус Украины обусловил также дискурс второстепенности во взаимоотношениях с соседними странами, стремление двигаться в фарватере иностранных сообществ. В свою очередь, массовые протестные акции в Украине являются результатом активного формирования украинской политической нации, которая по уровню самосознания опережает правящий слой. Как следствие, реформаторские преобразования сталкиваются с системным сопротивлением отечественной бюрократии и части бизнес-структур, обуславливая общественно-политический кризис в Украине. Преодоление его возможно исключительно на пути консолидации пассивной части верхних социальных слоев с наиболее активными представителями гражданского общества Украины. Именно указанный симбиоз может обеспечить ускоренное формирование украинской национальной элиты, способной возглавить радикальное обновление нашего государства. Указанный процесс детерминирован прямым и опосредованным вмешательством некоторых соседних стран в социально-экономические отношения нашего государства, руководство которых продолжает воспринимать Украину в качестве территории с неопределенным до конца статусом. Данному обстоятельству в немалой степени способствует пусть незначительная, но с определенным уровнем влияния часть украинского населения, которая прочно впитала в себя компрадорскую идеологическую доктрину, подкрепляемую материальным стимулированием.

Ключевые слова: правящий слой, элита, эгалитаризм, управленческая структура, интеллектуальная второсортность, патернализм, постколониализм, монополизм, бюрократия, симулякр, квазиэлита.

Polisayev A. P. Ukrainian Current Quazi-Elite: Prospects of Renewal or Retrogression.

The article discusses prospects of Ukrainian national elite' becoming. It has been established that current managerial layer of our country is quazi-elite, so it is not in a fit state to accomplish henotic function in society in virtue of its egalitarian attitudes and insufficiency to product and implement strategic methods in the government of the state. The post-colonial status of Ukraine also determined less worthwhile attitudes in a relationship with neighbouring countries, effort to move in the footsteps of foreign communities. At the same time recent mass remonstrance actions in Ukraine are the results of active formation of the Ukrainian political nation, which by the level of self-consciousness gets the start of managerial layer. That is precisely why reformatory changes fall under the consistent opposition of indigenous bureaucracy and partly of business structures, which leads to aggravation of social-political crisis in Ukraine. The negotiation of stagnation appears conceivable solely on the way of consolidation of upper society crust`passionate part with the most active representatives of Ukrainian civil society. It's this that will make available accelerated formation of Ukrainian national elite, which is capable of taking over the leadership of our country' radical renewal. This process is determined by the direct and indirect interference in socio-economic relations of our state, which authorities continue to view Ukraine as a territory of uncertain to the end status. This circumstance is largely influenced by insignificant but with a certain level of influence the part of the Ukrainian population, which has absorbed comprador ideology, backed by material incentives.

Key words: managerial layer, elite, egalitarianism, governance structure, intellectual less worth, paternalism, post-colonialism, monopoly, bureaucracy, simulacrum, quazi-elite.